

на водопій, але пити він має сам. Тобто, якщо перефразувати, студент має навчатись самостійно, а викладач забезпечити обмін інформацією (на сьогодні обмін інформацією обов'язково має бути, по-перше, двостороннім, по-друге, в новій формі: гіпертекстовий, мультимедійний тощо), а також забезпечити контроль та управління процесом навчання. Саме сучасні інформаційні технології дають можливість для реалізації зазначених вимог.

Такі особливості медіасередовища, як гіперінформаційна насиченість та можливість індивідуалізації освітніх стратегій вимагають одночасної, паралельної у часі реалізації двох напрямів навчальної роботи: накопичення та відтворення.

Такий підхід дає можливість для створення інтелектуальних систем, що органічно інтегрують інформаційні, комунікативні технології і дають можливість сформуванню сегмент освітнього середовища для творчого розвитку особистості.

*В. М. Сидоренко, канд. екон. наук, доц.,
В. Г. Кравченко, асист.,
кафедра інформатики*

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Перехід на вимоги до знань та вмій, що накладає європейський підхід до вищої освіти, потребує приділення значної уваги організації індивідуальної самостійної роботи студентів.

Нажаль, загальна школа не дає навичок такої роботи. Тобто, студент, який ще вчора був учнем, не знає як підійти (з якого боку) до самостійного засвоєння тієї чи іншої навчальної дисципліни.

Виникає питання, як допомогти викладачу, з мінімальною затратою часу і зусиль, «поставити» студента на шлях активної самостійної роботи.

Використання можливостей, які надають інформаційні технології (особливо елементи систем дистанційного навчання) може бути засобом вирішення цієї проблеми.

Чому ми так вважаємо?

По-перше, людину, яка вчиться тільки для того, щоб мати диплом, про вищу освіту, ніхто і ніщо не зможе заставити багато

працювати самостійно (можливо гіпноз, або ефект 25 кадру у якомусь серіалі).

По-друге, людина, яка бажає отримати як можна більше знань, щоб з їх допомогою плідно працювати (тобто мати можливість вільно себе почувати на ринку праці) і заради цього згідна багато працювати самостійно, не має навичок організації такої роботи.

Любий колектив студентів, з яким працює викладач (потік, група), складається з представників цих двох категорій (тільки співвідношення різне і на жаль не завжди у бік другої категорії). Задача викладача полягає в тому, щоб одних змусити, а іншим дати нагоду плідно самостійно працювати.

Розглянемо, що дають можливості систем дистанційного навчання з точки зору вирішення цієї проблеми.

По-перше, вирішується проблема обсягів навчальних матеріалів, як з точки зору змісту, так і з точки зору оперативності поновлення та внесення змін (відсутність лімітів на обсяг підручника дає можливість розтлумачувати складні питання до любого рівня сприйняття; можливість інтерактивного спілкування автора з текстом підручника дає можливість оперативно вносити зміни в текст і таке інше).

По-друге, вирішується проблема контролю отриманих знань як по рівню засвоєння, так і по систематичності цього процесу (системи тестів і завдань на самостійне виконання та графік представлення виконаних робіт (з системою неможливо домовитися про прийняття виконаного завдання пізніше обумовленого терміну або умовити її на більш високий бал оцінювання знань) дозволяють зробити процес самостійної роботи ритмічним та інтерактивним).

По-третє, системи дистанційного навчання дають можливість проводити обговорення складних або дискусійних питань як серед групи студентів, так і з участю викладача, не витрачаючи час на організацію таких зустрічей.

Але, як і завжди у житті, немає ідеального способу вирішення тієї чи іншої проблеми. У чому, на наш погляд, можливі недоліки запропонованого підходу? Все у тому ж людському факторі. Так, з урахуванням того, що викладач теж людина, можливі перекоси у той чи в інший бік.

Тобто, або навчальний матеріал викладено у сухій академічній манері (студент, який не звик до такої манери викладення — губиться), або розписано так детально, що студент починає пропускати абзаци тексту і переходить до «читання по діагоналі»). Рі-

вень складності тестів та завдань для самостійного виконання може досягати дуже високого професійного рівня, що може призвести до психологічного зламу студента.

Нажаль, людство ще не виробило уніфікованих підходів до вирішення цих проблем. Але нам здається, що якщо підходити до цього питання виходячи з принципу «необхідно... і достатньо...», то вповне реально вирішення цих проблем.

*В. В. Сироватко, асист.,
кафедра педагогіки та психології*

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Успішне вивчення економіки, де основними характеристиками виступає ставлення до економіки, до себе і до людей; сприймання і розуміння економічних явищ і подій; користування ними в побуті, стосунках з людьми, ровесниками, в поведінці; усвідомлення змісту духовних та матеріальних цінностей; правильне користування засобами нагромадження багатства цілком залежить від особистості викладача. І тому, у відповідності із сучасною концепцією неперервної економічної освіти, підвищується роль викладача, який здатний сформувати в учнів не тільки реальне уявлення про економічні закономірності, а й бачення свого місця в економічному середовищі людей, у зв'язках економіки з життям, з власним матеріальним та моральним комфортом. Принципово нові концептуальні ідеї та положення реформування освіти вимагають переорієнтації педагогічної діяльності викладача на нові духовні цінності, в центрі якої має бути формування цілісної особистості учня. Вітчизняна вища освіта в основному акцентує увагу на проблемі оволодіння знаннями, а не формування творчої особистості, здатної до самоактуалізації, самооновлення та самовдосконалення. У результаті випускники вітчизняних ВНЗ, маючи глибокі теоретичні знання і практичні навички застосування їх у професійній діяльності, не здатні приймати самостійні рішення, відійти від вивченого зразка, висловлювати незалежні судження в тих або інших ситуаціях, передбачити можливі результати взаємодії з колективом, окремою особистістю. Але головним недоліком слід вважати нездатність до повного прояву індивідуально-творчого потенціалу. Тому в системі вищої освіти постає пот-